

وظایف منتظران و نتایج انتظار موعود/ دعای فرج راه‌هایی از فتنه‌های عصر غیبت

انتظار نقش مهمی در سازندگی، پویایی و اصلاح فرد و جامعه در زمان غیبت دارد و اگر انسان منتظر به وظایفی که برای او شمرده شده عمل کند به الگوی مطلوب انسان دیندار دست می‌یابد.

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: انتظار نقش مهمی در سازندگی، پویایی و اصلاح فرد و جامعه در زمان غیبت دارد و اگر انسان منتظر به وظایفی که برای او شمرده شده عمل کند به الگوی مطلوب انسان دیندار دست می‌یابد.

به گزارش خبرگزاری مهر، عظمت وجودی و ابعاد مختلف شخصیت حضرت صاحب الامر باعث شده که در طول هزار و اندی سال که از غیبت کبری می‌گذرد، هر گروه از مردم بسته به گرایش‌های خاص اعتقادی، اجتماعی و فرهنگی که داشته‌اند، از دیدگاهی خاص به تحلیل شخصیت و تعیین جایگاه آن حضرت در عالم هستی بپردازند.

در تفکر شیعی انتظار موعود به عنوان یک اصل مسلم اعتقادی مطرح بوده و در بسیاری از روایات بر ضرورت انتظار قائم آل محمد تصریح شده است. در روایات اسلامی آن چنان مقام و منزلتی برای منتظران موعود برشمرده شده که گاه انسان را به تعجب و امید دارد که چگونه ممکن است که عملی شاید در ظهور ساده جلوه کند از چنین فضیلتی برخوردار باشد. از پیامبر گرامی روایت شده است: که برترین عبادت‌ها انتظار فرج است و برترین جهاد امت من انتظار فرج است.

مرحوم مجلسی در کتاب بحارالانوار از حضرت علی(ع) نقل می‌کند که آن حضرت فرمودند: منتظر فرج باشید و از رحمت خداوند ناامید نشوید به درستی که خوشایندترین اعمال نزد خداوند، صاحب عزت و جلال، انتظار فرج است.

چرا انتظار از چنین فضیلت برجسته‌ای برخوردار است؟ سئوالی که برای بسیاری پیش می‌آید. در پاسخ باید گفت ولایت و امامت رکن اساسی مکتب تشیع است و اعتقاد به ضرورت وجود حجت خدا و امام معصوم در هر عصر و زمان از مهمترین نقاط تمایز این مکتب از سایر مکتب‌هاست. البته انتظار به همان مفهوم درست آن؛ یعنی امید به ظهور و قیام عدالت گستر که در حال حاضر حجت خدا، واسطه فیض الهی، زنده و شاهد و ناظر اعمال شیعیان خود و فریادرس آنها در گرفتاری‌ها و ناملایمات است.

نکته‌ای که در اینجا باید در نظر داشت، این است که شناخت امام زمان از شناخت دیگر امامان معصوم جدا نیست. امام عصر نیز با توجه به ناگهانی بودن امر ظهور، همه شیعیان را در زمان غیبت به انجام اعمال پسندیده و دوری از اعمال ناپسند فراخوانده است.

موضوع تهذیب نفس و دوری‌گزیدن از گناهان و اعمال ناشایست به عنوان یکی از وظایف منتظران در عصر غیبت، از چنان اهمیتی برخوردار است که در توقیع شریفه که از ناحیه مقدسه حضرت صاحب الامر به مرحوم شیخ مفید صادر گردیده، اعمال ناشایست و گناهانی که از شیعیان آن حضرت سر می‌زند، یکی از اسباب و یا تنها سبب طولانی شدن غیبت و دوری شیعیان از لقای آن حضرت شمرده شده است.

حفظ و تقویت پیوند قلبی با امام عصر و تجدید دائمی عهد و پیمان با آن حضرت یکی دیگر از وظایف مهمی است که هر شیعه منتظر در عصر غیبت برعهده دارد. بدین معنا که یک منتظر واقعی حضرت حجت با وجود غیبت ظاهری آن حجت الهی هرگز نباید احساس کند که در جامعه رها و بی مسئولیت رها شده و هیچ تکلیفی نسبت به امام و مقتدای خود ندارد. از امام محمد باقر(ع) نقل شده بر انجام واجبات صبر کنید و با دشمنان تان پایداری کنید و پیوند خود را با امام منتظرتان مستحکم نمایید

در روایات می بینیم که امامان ما شیعیان خود را با تجدید عهد و بیعت با امام زمان خود سفارش کرده و از آنها خواسته اند که در آغاز هر روز و حتی بعد از هر نماز واجب دعای عهد بخوانند، که همه نشان از اهمیت پیوند دائمی شیعیان با مقام عظمای ولایت و حجت خدا دارد.

یکی دیگر از وظایفی که به تصریح روایات، در دوران غیبت برعهده شیعیان و منتظران فرج قائم آل محمد (ص) است، کسب آمادگی مناسب هر عصر برای یاری و نصرت امام غایب است. رمز این که شیعه باید هر لحظه آماده یاری امام خود باشد این است که زمان ظهور برای ما مشخص نیست و هر آن که اراده خداوند تعلق گیرد، ممکن است ظهور واقع شود.

در دوران غیبت هیچ یک از احکام اسلام تعطیل نشده و باید تا آمدن امام عصر به همه آن چه اسلام از ما خواسته عمل کنیم. در طول 69 سال غیبت صغری یعنی از سال 260 تا 329 ه ق چهار تن از بزرگان شیعیان به عنوان "نواب خاص" واسطه بین امام مهدی و مردم بودند. آنها پرسش های علما و بزرگان شیعه و حتی برخی از مردم معمول را با آن حضرت مطرح می کردند و ایشان نیز پاسخ آنها را می دادند. اما با پایان دوران غیبت صغری و آغاز دور غیبت کبری دیگر کسی به عنوان نایب خاص معرفی نشد مردم موظف شدند برای یافتن پاسخ پرسش های دینی خود به راویان احادیث اهل بیت که همان فقهای جامع الشرایط بودند، مراجعه کنند. از آن زمان به بعد فقها به عنوان نواب عام امام عصر مطرح شدند و رسالت هدایت شیعه را در عصر غیبت به عهده گرفتند. بنابراین بر همه منتظران امام عصر لازم است که بنا به فرموده امامان خود با پیروی از فقها و مجتهدان واجد شرایط، اعمال دینی خود را انجام دهند.

یکی از وظایف منتظران دعا برای تعجیل فرج است. امام عصر در توقیعی که خطاب به اسحاق بن یعقوب صادر شد، می فرماید: "برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید که فرج شما همان است"

امام حسن عسگری (ع) نیز دعا برای تعجیل فرج را شرط رهایی از فتنه های دوران غیبت دانسته، می فرماید: به خدا سوگند او غیبتی خواهد داشت که در آن تنها کسانی از هلاکت نجات می یابند که خداوند آنها را بر قول به امامتش ثابت قدم داشته و در دعا برای تعجیل فرجش موفق کرده است.

انتظار منجی موعود از سویی عاملی برای پایداری و شکیبایی در برابر سختی ها و مشکلات عصر غیبت و از سوی دیگر عاملی برای پویایی، تحرک و آماده باش همیشگی شیعیان است. تنها زمانی مفهوم انتظار را به درستی باز می یابیم که بدانیم در مذهب شیعه "منجی موعود" تنها به عنوان انسان برتری که در آخر الزمان زمین را از عدالت پر می سازد و انسان های دربند را رهایی می بخشد مطرح نیست. بلکه در این مذهب او به عنوان تداوم بخش رسالت انبیاء وارث اولیای الهی و در یک کلام "حجت خدا" بر روی زمین نیز مطرح است. به اعتقاد شیعه حجت خداوند بر روی زمین از طرفی دلیل و راهنمای آشکار مردم به سوی صراط مستقیم و از طرف دیگر ملاک و معیاری است که انسان ها می توانند با رجوع به او میزان انطباق خود را با دین خدا بسنجند.

با توجه به این مفهوم، آن که در انتظار ظهور حجت خدا است خود را مکلف می کند تا همه مناسبات فردی و جمعی اش انعکاس انتظارش باشد. به بیان دیگر تنها کسانی در زمان "ظهور" سربلندند که در زمان "غیبت" در جهت تامین رضایت مولایشان تلاش کرده باشند.

انتظار "حجت" انتظاری است زنده و پویا که در لحظه لحظه حیات آدمی جاری می شود و زندگی فردی و اجتماعی او را متحول می سازد. از جمله روایتی که از امام صادق(ع) آمده، ایشان می فرمایند: مراد از نشانه ها امامان هستند و آن نشانه ای که انتظار کشیده می شود، قائم است. در آن زمان ایمان کسی که پیش از قیام آن حضرت با شمشیر، ایمان نیاورده برای او سودی نخواهد داشت، اگر چه به پدران آن حضرت که پیش از او بودند، ایمان آورده باشد.